

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
รอบการประเมินที่ 1 / 2568 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – 31 มีนาคม 2568

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ชื่อ-นามสกุล นางสาวสุนันทา สะวะรัตน์ ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
หน่วยงาน ศูนย์/สพด./กลุ่ม/ฝ่าย กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
หัวข้อการพัฒนา จริยธรรมในการทำงานและการบริหารคน
วิธีการพัฒนา เรียนออนไลน์ (E-Learning)
วันที่พัฒนา 28 พฤศจิกายน 2567 สถานที่ <https://learningportal.ocsc.go.th>
หน่วยงานที่จัดอบรม สำนักงาน ก.พ.
สรุปสาระสำคัญ

1. หลักจริยธรรมและค่านิยมสร้างสรรค์

1.1 ความหมายหลักจริยธรรมและค่านิยมสร้างสรรค์

จริยธรรมในการทำงานประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้ 1) การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในฐานะข้าราชการ และ 2) การบริหารคน

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พุทธศักราช 2562 ได้กำหนดโครงสร้าง กำหนดกลไก กำหนดองค์กร และกำหนดคณะกรรมการในการปฏิบัติขับเคลื่อนมาตรฐานทางจริยธรรม

หลักการพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ร.บ.กำหนดไว้ 4 หัวข้อ ดังนี้ 1) เลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ 2) สามารถเจริญเติบโตได้ด้วยความรู้ ความสามารถของตนเอง 3) สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยการรับราชการเป็นอาชีพ และ 4) มีวินัยอันพึงรักษาเป็นนิตยการ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2518 ระเบียบราชการพลเรือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2471-2518 ใช้ระบบขั้นยศ คือระบบที่กำหนดเป็นขั้นไว้ โดยข้าราชการจะมีทั้งหมด 5 ขั้น ดังนี้ 1) ชั้นจัตวา 2) ชั้นตรี 3) ชั้นโท 4) ชั้นเอก และ 5) ชั้นพิเศษ และเปลี่ยนมาใช้ระบบจำแนกตำแหน่งปี 2518

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนปีพุทธศักราช 2535 กำหนดให้ ก.พ. จัดทำมาตรฐานจรรยาบรรณของข้าราชการโดยกำหนดเป็นจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อหน้าที่ และ จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่ง ก.พ. กำหนดไว้ 15 ข้อ

รัฐธรรมนูญปี พุทธศักราช 2540 กำหนด ค่านิยมสร้างสรรค์ของข้าราชการ หรือ สิ่งพึงประพฤติปฏิบัติ ไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง 2) ความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบ 3) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ 4) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และ 5) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

1.2 การสร้างคุณธรรมจริยธรรมของระบบราชการ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีจริยธรรม และบริหารบุคลากรของหน่วยงานให้มีคุณธรรมและจริยธรรมเสมอ

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรมพุทธศักราช 2562 คือ มีรากฐานมาจากวินัย มีรากฐานมาจากจรรยาบรรณเมื่อปีพุทธศักราช 2538 มีรากฐานมาจากค่านิยมสร้างสรรค์ 5 ประการตามรัฐธรรมนูญ เมื่อปีพุทธศักราช 2540

จริยธรรมและวินัยของข้าราชการ จริยธรรม คือการเสริมสร้างสำนึกที่ดีให้เกิดขึ้น ซึ่งต้องเป็นเชิงบวก ส่วนวินัย อาจมีเชิงลบได้

ตัวอย่างมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรเอกชน: บริษัทเชื่อว่าความสำเร็จและผลงานของบริษัทเกิดจากพนักงานอันประกอบด้วยการทำงานที่อย่างซื่อสัตย์ ภายใต้กรอบทางกฎหมาย ทำงานเป็นทีม และให้ความเคารพไม่ใช่เฉพาะพนักงานด้วยกันเท่านั้น แต่ต้องเคารพบุคคลภายนอกด้วยเช่นกัน องค์กรประกอบและทัศนคติต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นที่มาของสภาพการทำงานที่ดีและมีประสิทธิผล

ความเป็นมืออาชีพและการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีดังนี้ 1) การทำงานด้วยความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท 2) ทำงานภายใต้กรอบทางกฎหมาย 3) การไม่รับและไม่เสนอสินบน และการไม่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย 4) การยึดมั่นในนโยบายของบริษัท 5) การให้ความเคารพผู้อื่น 6) การทำงานด้วยมาตรฐานสูงสุด 7) การขัดขวางการขู่เหงหรือคุกคามในที่ทำงาน และ 8) การไม่ร่วมธุรกรรมใด ๆ ที่อาจจะขัดประโยชน์หรือชื่อเสียงของบริษัท

2. มาตรฐานทางจริยธรรม

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีมาตรฐานทางจริยธรรม หรือมีหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม

มาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการ 7 ประการ ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนจะต้องยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศอันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. การซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

3. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

4. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

6. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

7. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์

“คำว่าผู้พิพากษากับตุลาการแตกต่างกันอย่างไร ผู้พิพากษาใช้กับศาลยุติธรรม ส่วนตุลาการใช้กับศาลรัฐธรรมนูญ ศาลทหาร และศาลปกครอง”

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 แยกย่อยเป็น ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน คือ การกำหนดรายละเอียดของแต่ละข้อของมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการ เช่น รายละเอียดของความซื่อสัตย์ สุจริต ความหมายของการปฏิบัติ หน้าที่ของข้าราชการ เป็นต้น

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 การย้ายข้าราชการตำรวจไปดำรงตำแหน่งนอกสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะกระทำได้เมื่อผู้นั้นสมัครใจ (มาตรา 62)

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องยึดในข้อกฎหมาย ยึดคุณธรรมจริยธรรมไว้ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาต้องมีคุณธรรม ในเรื่องของการบริหารงานบุคคลในเรื่องของการประพฤติปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างที่ดี ข้อคิดจากหนังสือของเต๋า เต๋อ จิง ได้กล่าวไว้ว่า “ผู้ปกครอง เหมือนเรือ ผู้ถูกปกครองเหมือนน้ำ น้ำพองเรือได้ฉันใด น้ำก็คว่ำเรือได้ฉันนั้น

3. จริยธรรมในการบริหารคน

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 8 อนุมาตรา 5 นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจในการสั่งย้ายข้าราชการสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่ง ไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยให้ขาดจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือนได้ ซึ่งการย้ายข้าราชการตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีขึ้นไป ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี หัวใจสำคัญของคำสั่งทางปกครอง คือ ต้องสามารถอธิบายและให้เหตุผลที่มาของการสั่งย้ายแต่ละคำสั่งได้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 บทบัญญัติเกี่ยวกับวินัย กล่าวว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่ประพฤติตนให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ทางราชการ ไม่ประพฤติชั่ว เช่น ประพฤติตนเสเพล” คุณธรรมสำหรับผู้บังคับบัญชา “พรหมวิหาร 4” คือ เมตตา ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข กรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และอุเบกขา การรู้จักวางเฉย และหัวใจของการบริหารคือ การเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

คุณธรรมและจริยธรรม คือ การทำในสิ่งที่พึงทำ และการเว้นในสิ่งที่พึงเว้น และสุดท้ายนี้ ขอมอบกลอนเกี่ยวกับจริยธรรมสำหรับข้าราชการ แต่งเมื่อปีพุทธศักราช 2538 คือความดีความงามความหมดจด คือ คำขาดเกียรติยศอันสะอาด คือ ค่านิยม อุดมคติ ปณิธาน คือ หลักการสำหรับกำกับใจ คือ กฎกติกา แห่งอาชีพ คือ แสงดวงประทีปสว่างไสว คือ วิถีนิติธรรมเรื่องราไร ประพฤติเกิดประพฤตินจริยธรรม

คุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีนั้น มีอยู่ในทฤษฎีต่าง ๆ หลายทฤษฎี เช่น ผู้บริหารจะต้องรอบรู้งานในหน้าที่ของตน ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนในองค์กร ต้องกล้ารับผิดชอบ ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือบางทฤษฎีอาจจะเพิ่มเติมเรื่องความอดทน มีความสามารถในการควบคุมสติอารมณ์ มีความรักดีต่อองค์กร เข้าไปด้วยก็ได้ แต่ที่ขาดไม่ได้ก็คือต้องมีความยุติธรรมและพรหมวิหาร 4 อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่งเป็นเสมือนหัวใจของผู้บริหารที่ดี

นอกจากนี้ ก็มีสิ่งที่นิยมกล่าวถึงกันบ่อย ๆ คือ “ทศพิธราชธรรม” หรือจริยธรรม 10 ประการ ซึ่งผู้ปกครองในอดีตยึดถือปฏิบัติ ได้แก่

1. ทาน การเสียสละทรัพย์สินส่วนตนแก่ผู้อื่น
2. ศีล การดำรงตนอยู่ในกฎเกณฑ์อันดีงาม
3. ปาจิณฺณ การเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อความสุขส่วนรวม
4. อาชว ความซื่อตรง ดำรงตนอยู่ในสัตย์สุจริต
5. มัททว ความอ่อนน้อม อ่อนโยน
6. ตป ความเพียร ความอดุสาหะ
7. โอรธ ความไม่ถือโกรธ
8. อวิหิสา การไม่เบียดเบียนผู้อื่น
9. ชันติ ความอดทนอดกลั้น
10. อวิโรธ ความหนักแน่น เทียงธรรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับหลักจริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์
2. มีความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของหลักจริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งมีส่วนทำให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน